

1993

11. ČECHOVA OLMOUC

Jdi pro svůj vavřín,
jdi si pro svou růži;
i po šarvátkách sluší úsměv muži
a Slavěna ti podává svůj šál...

Drak zůstal ležet,
staré pouto praská,
a samá víra, naděje a láska
ti nedovolí zůstat opodál.

Do dětských očí,
jež se točí zpátky,
se vždycky budem vracet pro pohádky...
Rolničky – slyšíš? Zas je plný sál!

M. Nohelová: Loutkovému divadlu

CHVÁLA LOUTKOVÉHO DIVADLA

ČECHOVA OLOMOUC 1993 ● SLOVANSKÝ DŮM, spol. s r. o.

Máme za sebou deset ročníků Čechovy Olomouce. To je dvacet let života, práce, zkušeností dobrých i méně dobrých, vzpomínek krásných, vděčných, úsměvných i trpkých. Lidé, s nimiž jsme začínali a s nimiž jsme se mezi loutkami potkávali – dr. Erik Kolár, dr. Jan Malík, Libuše Tittelbachová, prof. Richard Lander, Zdeněk Bezděk, Miroslav Fikar, Eduard Vavruška, Zdeněk Stoklasa, Karol Kurjan a další – už mezi námi nejsou. Z diváků prvních ročníků festivalu se stali tátové a mámy, vystřídali se metodikové kulturních zařízení, která zanikla, ozvaly se a zase zmlkly hlasy proklínající spolková divadélka a ozvaly se jiné, volající po koncepci, prostotě i absurditě, skončila totalita a federace, učíme se odmítat císařovy nové šaty i obavy, že budeme považováni za hlupáky, změnily se lidé i podmínky.

Ale loutkové divadlo zůstává. V něčem se změnilo, jako se měníme i my, v něčem zůstává stejné, tak jako je i člověk v něčem stále stejný: v lásce, v hledání pravdy a krásy, v touze po spravedlnosti, po štěstí. Mnohá divadla zanikla, udušena smogem nezájmu, nepochopení, chladných výpočtů nebo prostě objektivních či subjektivních příčin... Ale mnohá zase vstala a ještě vstanou jako fénixové z popela a budou si hledat místo na slunci a cestičky k sobě navzájem. Jednou takovou cestičkou by chtěla být i Čechova Olomouc, festival nazvaný po zakladateli olomoucké Kašpárkovy říše a významném loutkářském pracovníkovi třicátých a čtyřicátých let. Má nám tento obyčejný, mírný a laskavý člověk, před dvaadvaceti lety uložený do země černo-vířského hřbitůvku, ještě dnes co říci?

Když se ohlédneme zpět po námětech ediční řady ČO – je tu hodnocení Čechova díla, díla jeho vrstevníků, je tu teoretizování dramaturgické, inspirace hravá i výtvarná, je řeč o řeči jevištní i hudební, o současných směrech i o tom, co tehdejší teoretikové považovali za přežitě a nežádoucí...

Vraťme se dnes – kdy vlastně tak trochu začínáme znova – vraťme se ke kořenům. Dejme zaznít slovům samotného ing. Františka Čecha, jeho prostému vyznání loutkovému divadlu a jeho chvále. A dejme zaznít i dalším loutkářským hlasům, aby nás převedly přes nebezpečná místa tápání a neplodné nostalgie k radostnému vykročení na jeviště.

A pojďme dál. Protože s optimismem příznačným pro naši práci věříme, že po 11. ročníku Čechovy Olomouce přijde dvanáctý, třináctý a další – dejme tomuto sborníčku hned nějakou koncepci a perspektivu: Ať je do budoucna takovým malým almanachem, kde bude místo nejen pro moudrá slova vzpomínání, pro kousek historie, ale třeba i pro aktuální rozhovor se zajímavými lidmi kolem loutek, pro loutkářské rady a nápady, pro dialog nově vznikajících loutkových her, pro kousek loutkářské grafiky. **Ať je to *milý dárek pro přátele loutkáře!***

Kašpárek: Ale co vás to napadlo, jít se žádostí na draka, s kusem papíru. Na toho se musí s cepem a vidlem!
(Ing. Fr. Čech: Drak)

Ing. František Čech: Loutkářova zpověď

(Almanach divadelní a loutkářské komise sokolské župy Hanácké – 1937)

Zpovídám se a vyznávám, že s vděčností vzpomínám a do smrti budu vzpomínati na chvíle, kdy mi moje dobrá mamí položila pod vánoční stromček loutkové divadélko. Zasela mi tak do duše loutkářské semínko. Jistě netušila, kolik krásy a radosti mi tím dala.

Stal jsem se loutkářem, oblíbil si loutky a zamiloval se do jejich světa. Svět loutek není však jen těch pár prken, které od ostatního světa odděluje opona, to je mnohem více. K světu loutek patří velká armáda jejich ctitelů – a ta je tak krásná. Jsou na světě různé armády, jedny chtějí urvat pro sebe všechno možné, jiné armády zase chtějí pouze své vlastnictví chránit, armáda loutkářů má však cíle zcela jiné. Ta dává, opravdu jen dává. Dětem a těm, jejichž duše není zkažena, dává krásu a radost ze života. Svým příslušníkům dává však mnohem více. Dává jim přátelství tak čisté a krásné, jaké nikde jinde nelze najít.

Blahořečím loutkám, že mne seznámily s tolika vynikajícími lidmi. Poznal jsem nejen naše loutkáře, poznal jsem v loutkářském styku i Němce, Jihoslovany, Francouze, Italy, Rusy, ba i Angličany a ku podivu u všech jsem našel společnou vlastnost, všude bylo zlaté srdce v těle a v ústech vlídné, upřímné slovo. Nejvíce přátel a nejkrásnější přátelství jsem ovšem našel mezi českými loutkáři. Ach, Bože, co tu krásných vzpomínek na dobré lidi! A bylo jich tolik, tolik!

Je možno nemilovat loutky, když vás zavedou do takového prostředí? Je možno je nemilovat, když jejich prostřednictvím získáte přátelství, které vám dává mnohem více, než můžete dát? Nemožno! Jste pak hrdi na to, co vás k tomu přátelství dovedlo, jste hrdi na svoji lásku, na své loutky. A máte radost dvojnásobnou, že sokolstvo, vaše druhá láska, pochopilo význam loutek a že je zařadilo do vzdělávací činnosti.

Mnoho se již napsalo o poměru loutek k sokolství. Nejkrásněji mi to však řekl jistý bratr, jehož jméno mi vypadlo z paměti, v zákulisí přerovského nového divadélka, které jsem nedávno s velkým zájmem prohlížel: „Tady za tou oponou vidím pravou náplň Tyršova hesla „Ni zisk, ni slávu!“. Zde loutkáři opravdu nemají zisku hmotného za svoji práci, ba ani slávy, vždyť většina diváků ani neví, kdo to hraje a kdo recituje.“ Tato prostá slova jsou nesmírně krásná a pravdivá. Jsem šťasten, že mohu loutkami pracovat pro Sokola a že v Sokole mohu pracovati pro loutky.

Krátký pozdrav

Vojtěch Cinybulk, Praha

Ani nemusím zavírat oči, abych si v duchu promítl svůj olomoucký film. Je v něm plno krátkometrážních snímků a časově zabírá přes padesát let. Jsou v něm například všechny návštěvy u Čechů na hejčínské návsi, staré loutkové divadlo na sokolském hřišti, odkud jsme vyprovázeli našeho Františka Čecha na jeho poslední cestě, je tam i dojem z nového prostředí, které poskytovalo další možnosti pro velkorysou loutkářskou činnost – ale jsou tam především loutkáři, nejprve ta stará garda, dnes už tak prořídlá, i ti, kteří po nich hrají nepřetržitě dál, v tom čechovském duchu. Mají ty generace jedno společné, co je spojuje i formou projevu: lásku k loutkovému divadlu, tomu skutečnému loutkovému divadlu, v němž se loutka neztrácí z jeviště, kde zůstává hlavním vyjadřovacím prostředkem. Věrně se k ní hlásí, nezlákání např. snahou prosadit fyzicky sami sebe, možná v jakémsi hereckém pudu.

Myslím, že i v té snaze olomouckých loutkářů obnovit tradici těchto sborníčků a hlavně festivalů ČO, zaměřených k loutkovému divadlu pro malé diváky, se projevuje ona věrnost Čechovu odkazu. Přejme jim, aby v čase, kdy řada amatérských loutkářských souborů z provozních důvodů zaniká, mohli v dosavadních dobrých podmínkách pracovat dál.

Rozhovor s jubilantem

Ať chceme či nechceme, ať se bojíme mluvit o osobnostech anebo ony samy skromně zaničují své zásluhy – v takových „institucích“ jako je amatérské loutkové divadlo je osoba principála nepostradatelná. Žádná dramaturgická rada, žádné kolektivní vedení nenahradí jednoho člověka, posedlého láskou ke svému koníčku, schopného pro něj obětovat všechno a svou krásnou vášní strhávat ty ostatní...

Kašpárkova říše měla ve své zatím třiasedmdesátileté historii jen tři principály: průkopnického ing. Františka Čecha, pracovitého Františka Štěrbu a Zdarka Popa, který se vedení souboru ujal v roce 1963. Bylo mu tehdy třicet pět let, takže dnes si spolu s životní pětadesátkou připomíná i 30 let v čele jednoho z významných moravských amatérských loutkových divadel.

● ***Zdarku, kdy začala tvoje „vážná známost“ a pozdější celoživotní přátelství s loutkami?***

Jako děcko jsem jezdil s bratrem a rodiči na prázdniny do Lupěné u Zábřeha na starou vodní pilu. Tam si otec nechal udělat součástky na loutky rodinného divadélka. Hlavičky byly od Münzberga. Rodiče dali dohromady fundus – a táta nám hrál. Brzy jsme to s bratrem převzali sami a hrávali jsme pak doma v kuchyni známým dětem. Často jsme v zimě na sáňkách po hrázi Bečvy převáželi celé loutkové divadlo do Dluhonic, kde bylo u bratrance početnější a vděčné publikum. Hrály se Schweigstilky a všechno možné z tehdy tiskem vydávaných her.

● ***Zřejmě nezůstalo jen při dětské zálibě a rodinném divadélku.***

Máš pravdu. V 18 letech jsem už stál na vodičské lávce v přerovském sokolském divadle. Tam jsem také začal vyrábět „velké loutky“, inspirován vzorem loutek Jana Malíka. Rád na Přerov vzpomínám, na rodinu Šírokých, na Vladimíra Cmírala... Poznal jsem tu i svou ženu Zdenu; jak jsme vedle sebe stáli a vodili Broučka a Berušku – tak potom toto partnerství na jevišti přerostlo v partnerství životní...

● ***Slušelo by se říct něco o životě mimo loutky, nejsi profesionál.***

Vyučil jsem se u svého otce knihařem. Výroba loutek a „kutění“ kolem nich se docela dobře snášelo s vázáním knih a jejich zdobením, ražbou, zlacením, s prací s kůží, barvou, pergamenem. Dva roky jsem studoval v Praze na průmyslové škole grafické, mimo jiné i uměleckou vazbu. Tady má první cesta vedla do zákulisí tehdy významné loutkové scény Umělecké výchovy. Co znamenalo pro kluka jako jsem byl já seznámení s takovými lidmi jako byl dr. Erik Kolár, Libuše Tittelbachová s manželem Jiřím, dr. Otto Rödl, malíř Ota Bubeníček, Vít Skála s paní Emílií, Vladimír Leština a další – to si dnešní mladší loutkáři mohou stěží představit. Byla to praktická škola i dar hodnot opravdu trvalých a přátelství léta přetrvávajících.

● ***Takže jsme už zase v loutkovém divadle. Z tohoto pohledu se nám třináct let aktivní vojenské služby v armádě bude zdát vlastně jen epizodou, jen vyplněním přestávky mezi dvěma představeními Kouzelníka Žita...***

Vím kam míříš. Ano, Kouzelník Žito E. Skálové byla poslední inscenace, v níž jsem účinkoval v Umělecké výchově, a první titul, kterým mě uvítala olomoucká Kašpárkova říše, tehdy ještě v Hejčíně.

● ***Pak jsi definitivně vyměnil Přerov za Olomouc, stav svobodný za rodinu se dvěma dětmi, později i uniformu za civil. Vrátil ses ke knihařině, i když teď to byla průmyslová výroba Moravských tiskařských závodů. A dál jsi žil s pimprlaty a s lidmi kolem nich. Tady bych chtěla ocitovat slova přítele Vojtěcha Cinybulka, která výstižně napsal před třemi roky při příležitosti 70. výročí založení Kašpárkovy říše:***

„...Vedení se ujal cílevědomý a fundovaný Zdarek Pop. Hejčínskou éru Čechovu už nezažil a snad právě proto struny tohoto loutkářského instrumentu začal ladit do tóniny přece jen duchem jiné... Pop na tradici navázal, ale brzy hledal novou, vlastní cestu – po mnoha stránkách: repertoárově, technicky, výtvarně, režijně, řekněme i formátem inscenací. Snad si to ani neuvědomuje, ale

v lecčems se Čechovi podobá, hlavně svou organizační schopností. I on cítí život Kašpárkovy říše komplexně, nejen charakterem inscenací, ale v kontextu amatérského loutkářství jako celku. Nejvýmluvnějším dokladem je založení festivalu Čechova Olomouc...”

● *V šedesátých a sedmdesátých letech se Kašpárkova říše účastnila okresních i krajských přehlídek, vozila si diplomy a vázičky, natočila pořad pro ostravskou televizi, hostovala v německém Schmiedebergu... Na programu Loutkářské Chrudimi se však v té době objevila jen jednou, v roce 1971 s Karafiátovými Broučky. Proč?*

Chrudim dostávala jiný směr než kterým šla Kašpárkova říše. I když jsme stále hledali a zkoušeli něco nového po stránce dramaturgické i scénografické, naše práce se zaměřovala na využití naší scény. Nevzdali jsme se názvu ani postavy Kašpárka, zůstali jsme u pravidelných představení, podmiňujících práci na principech spolkového divadla, nezabydleli se u nás „živáčci“, hráli jsme marionety s rozdělenou interpretací, snažili jsme se obejít bez spolupráce s profesionálními výtvarníky, základním kamenem dramaturgického plánu bylo pohádkové iluzivní představení... To se nějak neslučovalo s požadavky vrcholné přehlídky v Chrudimi.

Díky tomu však má Kašpárkova říše i v současné době pevné zázemí a co je nejdůležitější – oblibu a zájem dětských i dospělých diváků, kteří si naší práce váží a uznávají její potřebnost pro město Olomouc.

● *Myšlenky se hrmou – vynechali jsme ocenění Zlatým odznakem Josefa Skupy, zlatým odznakem SČDO za práci v této amatérské organizaci, nebylo tu zatím místo pro zmínku o úspěšném absolvování scénografické školy SČDO, o nedávném zájezdu do švýcarského Luzernu, ani o skloubení práce režiséra, výtvarníka i realizátora výprav a loutek. Je dnes asi málo loutkářů amatérů, kteří si umějí vyrobit třeba náročnou marionetu. Které z těchto svých „dětí“ máš nejraději?*

Vždycky asi ty, které zrovna dělám: kdysi Bajaju, pak Zlatovlásku, Plaváčka, Maugliho,

Popelku, Ptáka Ohniváka... Ale člověk by měl umět včas skončit. S tímto rozhovorem i s vedením souboru.

● S tím ukončením rozhovoru musím bohužel souhlasit. Ale s tím ostatním ne. Ještě by bylo škoda nechat tyto šikovné ruce zahálet, ještě jsme se od nich všechno nenaučili... Takže nezbyvá než skončit tradičně: poděkováním za to co bylo a přáním do budoucna, aby to krásné přátelství s loutkami a lidmi kolem nich trvalo co nejdéle a přinášelo dobré ovoce pro všechny.

Mirka Nohelová

Významnější inscenace Kašpárkovy říše, na nichž se Zdarek Pop podílel:

- L. Tittelbachová: Pohádka o mošně, turbanu a pastýřské šalmaji (1959) – realizace výpravy podle návrhů VI. Leštiny, režie
J. Kainar: Zlatovláska (1959) – režie
VI. Majakovský: Létafci proletář (1963) – návrhy a realizace výpravy, režie
L. Tittelbachová: Kašpárek, orloj a měsíc (1963) – realizace výpravy podle návrhů VI. Leštiny, režie
G. Urbán: Bleděmodrý Petr (1964) – návrhy a realizace výpravy spolu s J. Klosem
H. Ch. Andersen: Je to naprosto jisté, Statečný cínový voják (1964) – úprava textu, návrhy a realizace výpravy, režie
Fr. Pavlíček: Bajaja (1965) – návrhy a realizace výpravy, režie
Zd. Pop: Český rok (1966) – montáž textu, návrhy a realizace výpravy, režie
M. Pavlík: Šibal Zavřočka (1966) – návrhy a realizace výpravy spolu s J. Klosem
Dr. J. Veselý: Doktor Faust (1969) – realizace výpravy podle návrhů Fr. Bělohlávky, režie
Pásmo Faustův bludný kruh (1971) – montáž textu, režie
J. Karafiát: Broučci (1971) – návrhy a realizace výpravy spolu s M. Nohelovou
K. J. Erben: Pták Ohnivák a liška Ryška (1972, 1975) – návrhy a realizace výpravy, režie
J. Kainar: Zlatovláska (1973) – návrhy a realizace výpravy, režie
N. Gemětová: Carevna Žabka (1975) – návrhy a realizace výpravy spolu s M. Nohelovou
K. J. Erben: Tři zlaté vlasy děda Věšedá (1977) – návrhy a realizace výpravy, režie
J. Jaroš: Kašpárek domek staví (1979) – návrhy a realizace výpravy
Dr. J. Malík: Miček Fliček (1980) – realizace výpravy podle návrhů M. Nohelové
R. Kipling: Mauglí (1985) – úprava textu, návrhy a realizace výpravy, režie
J. Jaroš: Beránci a ospalý čert (1987) – návrhy a realizace výpravy
P. Jeršov: Koníček Hrbáček (1990) – návrhy a realizace výpravy spolu s I. Hradilovou, režie
M. Nohelová: Popelka (1992) – návrhy a realizace výpravy spolu s H. Litoborskou, režie

Jaroslav Vidlař: Jak to fajn

Nepřisluší mi, abych se pouštěl do historizujících teorií, daleko fundovanější fakta vyšla od autorů jiných (Zd. Bezděk, J. Novák, atd.). Při sebepečlivějším pročítání však postrádají jedno: nevystihují tu báječnou, dělnou atmosféru souboru, kolektivní entuziasmus právě pro to konkrétní dramatické dílo, které pohotově předkládají tvůrčí osobnosti této vynikající party.

Ano, do slova a do písmene **party**.

Nikdo už dnes nepostihne ovzduší rozporů, tvořivých nápadů, ale i funkčních roztržek.

Kolik večerů naplněných tvrdou, čistokrevně amatérskou prací v minidílně odpracovali František Štěrba s Janem Spáčkem při výrobě loutek a dekorací.

Kolik večerů věnovali spolu s ing. Františkem Čechem uplatnění tehdy tolik obdivovaných technických triků.

Kolik času obětovali provozním otázkám tak, aby se tento kvalitní soubor co nejdéle udržel pohromadě.

Toto vedení souboru zaníceno pro určitý a promyšlený úkol strhlo vždy celý kolektiv. Nikdo nereptal, nikdo se nepostavil na odpor – všichni jsme těmto třem věřili, protože vše dokazovali činy. A mnohdy průkopnickými. S velkým nadšením a pokorou jsme mezi sebou vítali loutkářské odborníky té doby: dr. J. Malíka, dr. E. Kolára, dr. J. Lormana, dr. O. Rödla a doc. V. Cinybulka. Upřímným komplimentem byl pro celý soubor hluboký vztah autora a výtvarníka V. Cinybulka ke všem hejčínským loutkářům. A nebylo to přátelství ledajaké: jeho úvahy, kritické postřehy, ale i konstruktivní nápady jsme tehdy brali jako loutkářský zákon. Protože to byla pro nás vzácná osobnost zahrnující v sobě tolik dnes ubývajících vlastností: skromnost, přemýšlivost, charakter-

nost. Už tehdy autor V. Cinybulk, znalý možností souboru, předkládal autorské texty Hejčínským k realizaci a po odzkoušení přepracovával, revidoval, upravoval. Snad to byly první krůčky, které už tehdy směřovaly k cestě autorského divadla.

To všechno se odehrávalo za zdmi tzv. kamenného divadla, kde se scházely generace loutkářských rodin. Kde se loutkářská dovednost dědila z pokolení na pokolení.

To všechno jsem v Hejčíně obdivoval několik roků přesahujících jedno desetiletí, kdy jsem vstřebával to vše tvůrčí, poctivé, kumštovní. A protože jsem se dostatečně nadýchal toho čistého amatérského ovzduší, počínaje „taháním“ opony až po pokusy o perfektní zvládnutí marionetového vahadla a vytvoření postavy, vážím si všech, kteří se tomuto žánru oddávají cele: tou buldočí tvrdohlavostí, trpělivostí, loutkářským opojením jsou prodchnuti nejedno desetiletí. Je dobře, že se zásluhou dnešního vedení Kašpárkovy říše stále rozvíjí odkaz olomoucko – hejčínského principála ing. Františka Čecha.

Pohádka: Byl jsi statečný, Vašíku. Bojoval jsi jako pravý rytíř, pomáhal jsi zničit zlo. Postav se proti němu vždy, i když to už nebude v pohádce. A pohádky měj pořád rád.

(Ing. Fr. Čech: Křídová pohádka)

Jsou z pohádkového světa?

Říkalo se tomu lidová umělecká tvořivost, pak zájmová umělecká činnost... V šedesátých letech tady takových souborů a kroužků bylo ke čtyřiceti. Fotografové, filmaři, několik kapel různých žánrů, taneční soubor Elán se skupinou pantomimy, folklorní valašská Horenka, divadelní studio Mrštík, estrádní skupina, mužský pěvecký sbor Nešvera, loutkářská Kašpárkova říše, ale také hádankáři, křížovkáři, sběratelé mincí a další. Bylo to vlastně hlavní poslání závodního klubu, stmělovat lidi po práci a dávat jim příležitost uplatnit své záliby a koníčky... Jak šel čas, ubývalo lidí, zájmu, nadšení, času i finančních prostředků. Oblast „podnikání“ se přesunula k přednáškám, školením, jazykovým kurzům, provozu restaurace, hracích automatů, pronájmu místností. Některé kolektivy zanikly, jiné nové přišly, aby to zkusily a pak třeba také nevydržely ... Nebyli ani diváci.

Ale sálek v prvním poschodí, vybudovaný v padesátých letech s důkladností vlastní tehdejšímu principálovi Františku Štěrbovi a zákulisí doplňované a vylepšované houževnatostí a neúnavnou pílí dnešního vedení Kašpárkovy říše – se v sezónu vždy plní dětskými hlasy, zní smíchem, tichne soustředěním, burácí potleskem. A dílna je neustále plná dalšího rozpracovaného materiálu, který čeká na svůj tvar a určení. Loutkové divadlo Kašpárkova říše žije. Žila v době sokolské éry, pracovala v závodním klubu, přečkala přejmenování Moravských železáren na Závody těžkého strojírenství a naopak. Nyní se stala součástí Slovanského domu, spol. s r. o.

Jak je to možné, kde je ta síla, která tyhle lidi drží pohromadě? Jak to, že je nepoznamenaly deformace minulých let ani honba za slávou a popularitou, ani dnešní komerční zájmy, jak to, že je „nepřeválcovali“ ani pionýři s častuškami, kosmonauti, Šmoulové, Kačeři ani rodina Simpsonových? – Jsou naši loutkáři z jiného světa, z toho pohádkového, kde se Honza neptá co za to když

jde na draka, a černobílá pohádková přímočarost boje dobra se zlem dává neomylnou jistotu orientace v ošidném kolotoči hodnot? – Asi ano; a proto je dobré a tolik potřebné, aby loutkové divadlo (a nejen to naše) dál tohle všechno vštěpovalo právě dětem svou nenásilnou formou kulturní zábavy a estetického působení.

Proto jim tak držíme palce. Proto bych – kdyby za mnou loutkáři přišli jako tenkrát když jim chyběla pomocná ruka při představení Zubejdy Solimánské – znovu oblékl černou sametovou bundu, vzal do ruky loutku a šel s nimi za paraván.

František Vočka
ved. spol. s r. o.
Slovanský dům

Principál: Řeč loutky zasáhne duši dítěte hlouběji než řeč jeho vlastní matky.

(Ing. Fr. Čech: Matěj čaruje)

Kašpárek: Toužil jsem po zemi štěstí a koberec mě zanesl sem. Zde tedy sídlí štěstí. Nejsou tu zlaté sloupy, ani koláče na stromech, ale je zde čistá, úpravná chaloupka a u ní na sluníčku kolébka s děckem, spokojeně spícím. Není zde zlata, není zde přepychu ani nadbytku, je zde štěstí, spokojenost, klid a mír. A ta krajina zde – jak je prostá, ale krásná! Ano, to je domov můj! Kde by také mohlo být krásněji, než ve vlastním domově? – Nikde!

(Ing. Fr. Čech: Kouzelný koberec)